

„Fogyasztóvédelmi ismeretek” blended learning továbbképzés

A tananyag főbb egységei

1. A fogyasztóvédelem története, fogyasztói alapjogok az EU-ban, a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság (NFH) feladatai, **textiltermékek forgalomba hozatali szabályai** témakörökkel foglalkozik az első rész. Utóbbinál a jogi (védőruházatok, textilből készült játékok, beépített textiles padlóburkolatok) és piaci szabályozású textil- és textilruházati cikkek (öltözékek, munkaruhák, háztartási és dekorációs textíliák, stb.) értékesítését megelőző teendők kerülnek kiemelten ismertetésre.

2. A textiltermékek címkézési előírásai, nyersanyag-összetétel megadás, valamint a szabályos használati- kezelési útmutató összeállítására kerül szóba. Ennek során a címkék kötelező adattartalma, a 25/2005. GKM rendelet főbb vonatkozásai és a kezelési jelképek és szöveges kiegészítések MSZ EN ISO 3758:2005 szerinti követelményei kerülnek ismertetésre. Az újszerű szálanyagoknál a radikális vastagságcsökkentő szággyártási technikák, a speciális keresztmetszet alakítások, a kémiai módosítások és a célirányos hozzátét-adagolások képezik a rendszerezés alapját. A mikro, nano, piko, ill. oxidált- és szénszálak, vezetőképes szálanyagok, egészség- és környezetkímélő szálanyagok (pl. polilaktid, SeaCell, Coolmax, stb.) tulajdonságai és szabályos megnevezése is a tananyag része. Ugyanakkor a nyersanyag-összetétel meghatározás módjainak összefoglalásaként kivonatos ismeret-felújításra is sor kerül. E területen az összetett textil szerkezetek felelevenítése is szerepel. A ruházatfiziológiai komfort fokozását (lélegző membránok, klíma-aktív anyagok alkalmazása, stb.) biztosító megoldásokról is fontos helyes fogyasztói tájékoztatás. A használati- és kezelési útmutató szabályos kódcímkéit és a szükséges anyanyelvi szöveges kezelési kiegészítéseket példákön keresztül is meg lehet ismerni.

3. A textiltermékek ártalmatlansági kritériumai, megkülönböztető minőségjelek képezik a harmadik témakört. A termékek biztonságosságával kapcsolatos jogi előírásokból eredő kötelezettségekről (kormányrendelet, kémiai biztonsággal foglalkozó végrehajtási utasítások) és a sajnálatosan nagyrészt elmaradó kontrollokról esik szó. Például a 79/1998.(IV.29./ Korm. rendelet az áruk és szolgáltatások biztonságosságát érintő kritériumokat részletesen szabályozza, mégis gyakori az előzetes vizsgálatok nélküli termékforgalmazás. Az ismertebb önkéntes rendszerek (ÖKO-TEX, tanúsított UV-védelmi képesség, padlószőnyegeknek a GUT 10009, az Európai virág és a tisztításnál jellemző RAL-rendszer) szintén szóba kerülnek. Kiemelendő, hogy az ÖKO-TEX megkülönböztető-címkés termékek vásárlásakor biztosak lehetünk textil-cikk ártalmatlanságában, mert a „Bizalom a textíliában; Ártalmatlan kísérőanyagokra vizsgált” felirat komoly vizsgálati és ellenőrzési rendszer eredményeként került az árura. Fontos a termékre erősített védjegyen szereplő vizsgáló-intézet nevének és a központi nyilvántartási szám meglétének figyelése, miután ezen keresztül vezethető vissza a tanúsítvány eredete. Jelenleg több mint 90 ezer ilyen tanúsítvánnyal rendelkező textilterméket forgalmaznak a világon.

4. „A védjegyjogi-, piac- és fogyasztóvédelmi intézkedések”. A különböző textiles védjegyek, márka-jelölések értelmezése és a vonatkozó jogi szabályozások kerülnek ismertetésre, valamint az egyéb piacvédelmi intézkedések jogi eszköztárai (pl. a hamisítók elleni fellépés jogérvényesítési lehetőségei, versenyjogi oltalmak, stb.). Továbbá a jótállás, szavatosság képezi a fő hangsúlyt. A szavatosság és a jótállás hasonlóságára és eltérésére (pl. reklamáció esetén a bizonyítási teher megfordulása) részletesen kitér a tananyag. Ugyanígy a reklamációs ügyintézés aktuális tudnivalói jól követhetők (az új és használt textil- és ruházati termékeket is érintő szavatossági időtartamok; a fogyasztók és gyártók/forgalmazók kötelezettségei hiba felmerülésekor; a téves fogyasztói tájékoztatásból eredő jogérvényesítési lehetőségek fontossága, stb.). A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmával kapcsolatos esettanulmányok hasznos oktatási segédletnek bizonyul. Ilyen, pl. ha a terméket értékesítő szakember nem a képzettségétől elvárható szakismerettel végzi munkáját, vagy ha a közölt információk valótlan tulajdonságokat állítanak egy termékről, vagy éppen megtévesztő, agresszív

kereskedelmi gyakorlatot folytat a kereskedő. Hasonlóan tiltott az eredeti rendeltetési céltól eltérő, más irányú felhasználási igényre kiszolgálni a terméket. A Békéltető Testületek tevékenységéről is szó esik. A tananyag a Fair Trade mozgalommal is foglalkozik.

5. A tudatos fogyasztói magatartás a textil- és textiltermékek vásárlása, kezelése során c. részben többek között a főbb termék kiválasztási szempontokat ismerhetik meg az érdeklődők. A különleges kikészítési eljárásokra, a szövött méterárak vetülék- és minta deformációira és az egyedibb kezelési utasításokra vonatkozóan is kaphatnak ízelítőt az érdeklődők.

6. Különböző innovatív alapanyagok, felületképzési módok, kikészítési eljárások egyaránt szóba kerülnek. Az ilyen, főként műszaki textíliának (épített környezet, közlekedés, egészségügy) számító termékek egyre gyakoribbak napjainkban. Az intelligens és smart textíliák, ruházati termékek alfejezetben számos újdonságról esik szó. Többek között az alakemlékező (pl. hő hatására megváltozó) textildíszítőkre látható példa. A vezeték nélküli folyamatos életfunkció monitorozásra alkalmas ill. a szórakoztató elektronikával kombinált egyedi ruházati cikkek is tanulmányozhatók. Megismerhető a textíliába beépített napelem-cellás megoldás, vagy éppen a textilanyagba telepített klaviatúra is. A LED fényjátékot produkáló divatruházatok képviselőiből is kapható ízelítő. Az emberi szervezet ruházatfiziológiai komfortját garantáló megoldások (pl. integrált kötött-kelme, Gore-tex membrán, klímaaktív mikro-kapszulák alkalmazása) is elsajátítható. A korszerű lakástextíliák területén az intelligens padlószőnyegek (mozgásérzékelés, RFID vezérlésű takarító robotra alkalmas burkolat, stb.) és többek között a 3 D-s matracok felépítése ismerhető meg. A speciális textilfeület módosítások köréből többek között a digitális textilyomtatás, a folyékony-ammóniás kikészítés (pl. „vasaláskönnyített” pamut termék), a plazmakezelés textiles megoldásai és az enzimes technológiák ismerhetők meg.

7. Anyagvizsgálatok: A roncsolásos anyagvizsgálatokhoz ajánlott mintavételi szabályok ismertetésével kezdődik a fejezet. A főbb fonal- és cénavizsgálatok közül többek között a sodrat- és szilárdság meghatározás sajátítható el. A mechanikai jellegű kelme vizsgálatok több területét tárgyalja a tananyag. Pl. szilárdság (szakító- és tépőerő) és nyúlás vizsgálatok, felületi elhasználódás (kopásállóság, göbösödés) meghatározások és a gyűrődéssel járó képesség vizsgálatok kerülnek részletesebb tárgyalásra. A szintartósági kontrollok számos módszere ismerhető meg, pl. a mosással-, izzadsággal, vízzel-, dörzsöléssel-, stb. szemben. Hasonlóan szerepel a fényel- és agresszív légköri gázokkal szembeni szintartósági vizsgálatok lényege. Az egyéb kelmevizsgálatok területén főleg a méretváltozás meghatározás és a textíliák vízzel szembeni viselkedése, víz- és olajtasítás hatásának kontrollja kerül tárgyalásra.

8. A különböző készülségi fokú textiltermékek beszerzésével kapcsolatos műszaki ajánlások, hibalehetőségekre kitérés c. részben ajánlott szerződésminta, a főbb idegen nyelvű szakkifejezések, fonalak és kelmék lényeges műszaki jellemzői szerepelnek. Továbbá a szövött és kötött kelmék hibalehetőségeiről, a külsőképi minősítés főbb vonatkozásairól, a vetülékelhúzódnás tűréseiről található ismertető. A ruházati termékek záródási kellékeivel foglalkozó összefoglaló is rendelkezésre áll. A különböző szintartósági előírások, a kezelési útmutatók terén várható változások szintén hozzáférhetők.